Did they permit him to scrape it off

התירו לו לרדותה –

OVERVIEW

רב ביבי בר אביי posed a query; if someone attached dough to the side of an oven on שבת, is it permitted to scrape off the dough before it becomes bread, in order to avoid transgressing a היוב הטאת. It is apparent that (normally) one is forbidden to scrape bread off the side of an oven, תוספות clarifies the issue.

תוספות responds to an anticipated difficulty:

ואף על גב דאמרינן בראש השנה בפרק יום טוב (דף כט,ב ושם) –

And even though the גמרא in ברייתא cites a ברק יו"ט which states that the פסוק writes¹ -

כל מלאכת עבודה לא תעשו וגומר –

You shall not do any type of מלאכת עבודה,2 etc. -

יצאו תקיעת שופר ורדיית הפת שחכמה היא ואינה מלאכה –

This excludes sounding of the שופר and scraping off bread from the oven, since they are an art and not a מלאכה; therefore they are not forbidden on שבת. The question is since איסור is excluded from an איסור, why should one be prevented from רדיית הפת especially to prevent a חיוב חטאת.

responds:

מכל מקום מדרבנן אסורה כדאמר בכל כתבי הקדש 5 (לקמן קיז,ב ושם) – Nevertheless (even though there is a תורה exclusion⁶), it is forbidden מדרבנן to be בריתא as the ברייתא states in פרק כל כתבי

-⁷ולא ירדה במרדה אלא בסכין

'However, he should not scrape off the bread from the oven with a spatula (as

⁴ See 'Thinking it over' # 1.

 $^{^{1}}$ כג,ח, etc. The words יו"ט are repeated many times in the תורה regarding יו"ט. Regarding שבת the תורה writes לא תעשה כל מלאכה but never mentions מלאכת עבודה. See תורה later תורה, דף קיז,ב ד"ה והתנא that either the ברייתא should state לא תעשה כל מלאכה (to exclude תק"ש ורדיית הפת בשבת) or the גירסא can be גירסא עבודה which refers to יו"ט (and see ילא,ב ד"ה מלאכת (קלא,ב ד"ה מלאכת), and we derive עבודה

² מלאכת עבודה can be translated as a work of labor. See רש"י (cited in previous footnote # 1).

³ See 'Thinking it over' # 2.

⁵ The case there is regarding baked bread (from ער"ש) that was left in a baking oven on שבת and will become burnt if left in the oven. The ברייתא rules that under these circumstances, one can remove enough bread which is needed for three meals with the following restriction.

⁶ See footnote # 12.

⁷ He may use the knife, only in this case since he will have nothing what to eat; otherwise he is not permitted to scrape it off even with a knife and certainly not with a spatula.

usual), but rather with a knife'; indicating that there is a רודה פת to be איסור מדרבנן.

וכן תקיעת שופר אסור מדרבנן דתנן בפרק ב' דראש השנה (דף לג,א) - "וכן תקיעת שופר אסור מדרבנן דתנן And similarly תקיעת שופר (which is also excluded, for it is a חכמה ואינה מלאכה) is also prohibited on שבת (ויו"ט) מדרבנן as we learnt in a משנה in the second פרק of - מסכת ר"ה

אין מעכבין התינוקות מלתקוע משום חינוך הא נשים⁹ מעכבין¹⁰:

'We do not hold back the small children from blowing אופר on אדל on ראש השנה (שחל להיות בשבת) because it is part of their education'; and the גמרא infers from this, 'however women are held back from blowing שופר; indicating that there is a prohibition מדרבנן for תק"ש (and מדרבנן).

SUMMARY

There is an איסור מדרבנן or to blow שופר on men ...

THINKING IT OVER

1. תוספות asks that since there is a פסוק which exempts הדיית הפת (from an רודה פת so why should it be forbidden to be רודה פת. Seemingly there are many things which are מותר מדאורייתא and אסור מדרבנן. What is תוספות question?! ^{12}

2. חוספות proves that הפת ואינה is מותר מדאורייתא from the ברייתא of הכמה ואינה מלאכה. Seemingly תוספות could have proven it from the query of ... It is obvious from the query that אסור is מותר מדאורייתא; otherwise (if it is אסור what is the purpose of being פת and transgressing an איסור and transgressing an דאורייתא in order to prevent another איסור דאורייתא¹⁴

 $^{^{8}}$ In our ש"ס it is פרק ד'. The משנה is on לב,ב (and the גמרא is on לג,א).

⁹ Regarding מ"ע שהזמן גרמא is a מ"ע שהזמן גרמא and therefore there can be no concept of

 $^{^{10}}$ If there is no מעכב even שופר why should we be מעכב the women from blowing!

¹² There are those who maintain that when the תורה explicitly permits something, the רבנן cannot prohibit it. Perhaps assumed (in his question) that since דדיית הפת is exempt because of a פסוק, it is as if the תורה permitted it and the רבנן cannot forbid it. This would also answer the following question. יעצ"ע.

¹³ See footnote # 3.

¹⁴ See שפ"א.